

Konsten att fixa uppdrag *Portfolion lever – men nätet är viktigast*

Helena Bergendahl
intervjuar fyra illu-
strationsköpare om
hur man bör presen-
tera sitt arbete.

DET VAR I SLUTET av 2009. Jag hade några mellandagar då jag satte in kvitton i pärm, städade och funderade över mitt arbete och vad som skulle komma att hända under 2010. Jag visste att jag skulle bli av med en stor uppdragsgivare och jag visste också att jag skulle bli tvungen att kontakta nya. Det här hade jag vetat ett tag, men under 2009 hade jag flera gånger mejlat pdf:er till tidningar som jag tyckte skulle kunna vara intresserade av mig. Inte ett svar, inte ens ett nekande. Det gjorde mig osäker och ovillig att fortsätta. Är det kanske ouppfostrat att skicka arbetsprover sådär obeställt? Jag kanske borde ha ringt först? Och min hemsida, den är ju lite, eh, trevlig. Inte så där flashdesignad och minimalistisk som många av de som jag tycker är duktiga har, där bilderna finns under en pytteliten grå pil i hörnet. Man kanske borde ha anlitat något proffs istället för att ha satt ihop sidan själv med mycket möda?

Jag gick ut HDK för femton år sedan, då gick jag runt med portfolio. Gör man det fortfarande?. Jag frågade lite kollegor men ingen verkade veta. Istället bestämde jag mig för att ställa mina frågor till folk som har mycket med illustratörer att göra. →

”Det ingår i jobbet som agent att hålla koll på branschen och det är också ett sätt att hitta nya begåvningar.”

KARIN HENRIKSSON,
SÖDERBERG AGENTUR

Är det omodernt att gå runt och visa portfolio?

– Nej det tycker jag inte. Alla våra illustratörer har portfolios. Vi visar dem för våra kunder så som reklambyråer. Många frilansillustratörer hör av sig till oss också. Jag får säkert tio mejl i veckan varav många är från utlandet. 90 procent mejlar en presentation med länk eller pdf och jag svarar alla som kontaktar oss. Är det så att jag blir intresserad vill jag även se print, det säger ofta mycket mer än att bara titta på skärmen och då bokar vi in ett möte. Förutom att det är trevligt har man möjlighet att ge dem lite respons också. Då vi som agentur har ett etablerat samarbete med reklambyråerna är det i dag vanligast att vår presentation sker via vår hemsida. Deras tid har blivit mer dyrbar så möten minimeras. Byråerna brukar dock skicka efter portfolios av de illustratörer de är intresserade av inför kundpresentationer etc.

Sammanfattningsvis skulle man kunna säga att portfolios i dag är ett komplement till hemsidan, tidigare var det tvärtom.

Så du tycker inte att det är jobbigt att få arbetsprover skickade till dig på mejl som du inte har frågat efter?

– Nej! Det ingår i jobbet som agent att hålla koll på branschen och det är också ett sätt att hitta nya begåvningar.

Jag kontaktade en gång en engelsk agent som svarade att han aldrig skulle jobba med någon som var så oprofessionell att han bara hade en blogg och ingen riktig hemsida. Är det något som du känner igen?

– Nej, så kategorisk är det svårt att vara. Huvudsaken är att det finns tillräckligt med bra och intressant material att lägga upp på vår hemsida, eftersom det främst är vi som agentur som sköter marknadsföringen. Om man tittar på reklambranschen är det flera byråer som har ganska svåravända hemsidor, eller är mindre bra på att uppdatera. Lite skomakarens barn...

Hur ska man tänka när man väljer bilder att visa, på hemsidan eller på en pdf?

– Hemsidan får gärna vara som en bildbank, ordentligt sorterad så att det är lätt att hitta. En pdf är oftast något mindre och därför mer nischad.

Då man tar en första kontakt behöver man inte överinformera. Nämn gärna om man har arbetat med stora kunder, det visar att man har branscherfarenhet. Vi visar bilder från riktiga uppdrag när vi visar portfolios för uppdragsgivare, men det händer att vi visar en annan bild än just den som blev publicerad. Det kanske fanns en variant som vi tycker är bättre att visa för en specifik kund, eller om bilden publicerats på ett sätt som inte gjorde illustrationen rättvisa.

Är det viktigt att tala om vad man har för utbildning eller hur länge man har jobbat?

– Ja, utbildning är viktigt för oss. Det är också ett sätt att motivera arvodet. Det är inte vem som helst som sitter hemma och kluddar vid köksbordet, det är folk med kanske fem års yrkesutbildning som vet vad de sysslar med.

TOULA VAN ROOIJ,
GRAFISK FORMGIVARE, LIBER

Händer det att folk kommer till er och vill visa sin portfolio?

– Ja, vi får många samtal från illustratörer som gärna vill komma på personligt besök, men tyvärr har vi inte

tid till det. Vi ber dem att skicka en pdf istället eller, om det är jättemycket bilder, en CD.

Då ser vi om stilen skulle passa till något vi är ute efter. Ofta handlar det om att kunna teckna föremål, människor och djur i olika miljöer till våra skolböcker. Behovet varierar förstås beroende på vilken målgrupp det är frågan om.

Blir du sur om du får tunga pdf:er obeställt?

– Nej, inte alls, det är intressant att se vad folk gör. Men det är klart, är de så tunga att det blir datorproblem är det inte så kul, men det händer nästan aldrig.

Då tittar du en del på illustratörers hemsidor också. Vad tycker du, ska man ha mycket bilder eller räcker det med det allra bästa?

– Jag tycker det är intressant att se mycket, framför allt vill jag gärna se olika slags bilder och manér. Om jag har fastnat för en illustratör och vill berätta för författaren eller förläggaren att det här är en duktig person är det bra att kunna visa olika exempel på vad illustratören klarar av. Det är också kul att se mode- och reklambilder även om vi inte direkt kan använda oss av det manéret i böcker till små barn.

Tidigare jobb är alltid intressanta men däremot är utbildning och andra meriter inte avgörande. Bilderna talar för sig själva.

Spelar hemsidans utseende någon roll för din bedömning?

– Det är intressant att se olika slags hemsidor, men det är ändå bilderna som avgör. Men om jag känner att det här har jag sett förut för att sidan har varit oförändrad

under en lång period känns det kanske inte så spännande.

Hade jag arbetat som grafisk formgivare på ett annat företag än ett läromedelsförlag, hade jag kanske tänkt annorlunda. Nu är jag fokuserad på att hitta bilder som fungerar för vår målgrupp.

JONNA OLSSON, AD PÅ AMELIA

Kommer det folk till dej och visar portfolio nuförtiden?

– Nej, det är nästan aldrig, jag har heller inte riktigt tid med det. Folk ringer och mejlar, antingen en pdf eller adressen till sin hemsida. Jag brukar vara ganska snabb med att svara, antingen passar det inte oss, eller så sparar jag det i en mapp i mitt epostprogram. Det är bra att svara, för annars ringer folk och undrar vad jag tycker.

Blir du irriterad om du får en pdf du inte frågat efter?

– Nej! Absolut inte! Det gör ingenting. Tvärtom!

När man ska visa upp sej så funderar man ju mycket, ska man visa mycket eller lite, publicerade grejer eller fria, hur ska det se ut?

– Det är ingen idé att visa för mycket, i ett mejl orkar man inte titta på mer än 10–15 max.

Fotografierna har ofta två böcker, en för publicerade grejer och en för fria jobb, men det tycker jag egentligen är onödigt, man skulle kunna skippa den publicerade och bara visa de fria jobben. Det är ändå de som visar vad man vill göra.

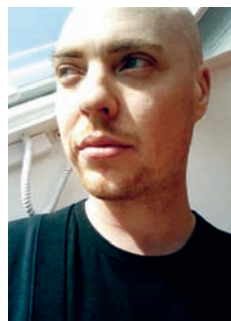
Anlitar du agenter?

– Nej jag tycker det är dyrt och krångligt. Det är bättre att prata direkt med illustratörerna.

ANDREAS KITTEL,

AD PÅ HAPPY F&B

När jag gick ut för femton år sen gick alla runt med portfolios. Hur är det nu?

– Ja, det är som du säger, då var det många portfolios. Sen gick det ned och alla började skicka pdf:er och länkar eller anslöt sig till agenter. Men nu tycker jag att portfolios är på väg tillbaka, och vi försöker titta om vi har tid. Det är alltid bra att se saker på riktigt, framförallt om det är mer taktila grejer, som böcker eller förpackningar. Och så är det givande att träffas, både för byrån och för den som är där och visar.

Letar du aktivt efter nya illustratörer?

– För oss som jobbar så mycket med illustration är det viktigt att inte fastna i ett manér. Vi gör många jobb, exempelvis Systembolagets presentförpackningar, då är det ett självändamål att varje kollektion är unik, och då måste vi ut och leta nytt. Vi kollar bloggar, tittar i magasin med mycket illustration i och har en låda där vi sparar sådant som illustratörer skickar till oss. Ett bra tips är att som illustratör höra av sig till byråerna med jämna mellanrum och tala om att man lever. Den man inte hört något från på årtal har kanske lagt illustrerandet på hyllan.

– Agenter är en stor trygghet, men ofta är ju deras illustratörer ganska exponerade, och så blir det gärna lite dyrt.

Ja, visst är det konstigt att mellanhänder kan ta mycket mer betalt än vad illustratörerna gör själva?

– Å andra sidan träffar man ibland illustratörer som tar väldigt lite för sina

jobb. Det känns inte heller bra, liksom inte professionellt.

Jag antar att du tittar en hel del på illustratörers hemsidor, tycker du att man ska lägga in så mycket som möjligt, eller ska man nöja sig med sina tio bästa bilder?

– Jag slingrar mig lite här, det är klart att man vill se ett medvetet urval. Men det kan ju också finnas en arkivmapp och den kan rymma hur många jobb som helst. Jag vill se något slags bredd, inte bara ett projekt.

– Unga illustratörer som inte jobbat så länge visar ibland uppdrag som de inte själva är så nöjda med, för att visa att de ändå gjort något på riktigt. Är de då inte bra blir effekten snarare tvärtom, de stjälper mer än de hjälper. Fria arbeten kan vara lika intressanta och det behöver inte vara dåligt att inte ha haft några uppdrag – det är rätt härligt om man själv får upptäcka en ny illustratör.

– Viktigast på hemsidan är fokus på jobben. Ju mer annat som flimrar runt, desto tröttare blir jag. Jag vill ha ordning så att jag snabbt hittar det jag vill ha. Ofta behöver jag bilder att skissa med eller använda som exempel för att sälja in en viss illustratör hos en kund. Då uppskattar jag att vissa har bilder med lite bättre upplösning liggande på sina sidor.

– Det finns också ett värde i att visa bilderna i deras kontext – många gör inte det. Men att se en illustration tillsammans exempelvis i ett redaktionellt sammanhang kan förändra bilden. Man kanske kan komplettera bilden med ett foto på tidningen eller vad det nu är, så man ser helheten.

HELENA BERGENDAHL *har bland annat illustrerat en bok med dramatik av Lorca och är precis hemkommen från Calcutta. Hon sitter i Svenska Tecknarens styrelse.*